

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕРАПІЇ

КАФЕДРА КЛІНІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Психологічна діагностика та оцінка

Освітній рівень II (магістерського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)
Галузь знань C Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
(шифр і назва галузі знань)
Спеціальність S4 Психологія
(код й найменування спеціальності)
Освітня програма Психологія забезпечення ментального здоров'я

Розробник: Наталія ЗАВ'ЯЗКІНА, доктор психологічних наук, професор,
професор кафедри клінічної психології

(підпис)

Робоча програма затверджена
на засіданні кафедри клінічної психології

протокол № 10 від 23 червня 2025 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Ірина ЛИСЕНКО
(ім'я та прізвище)

Схвалено гарантом освітньої програми Психологія забезпечення ментального
здоров'я

Гарант ОП

(підпис)

Тетяна РЯХОВСЬКА
(ім'я та прізвище)

Розглянуто на засіданні Ради якості вищої освіти
протокол № 5 від 30 червня 2025 року

Голова РЯВО

(підпис)

Наталія ЗАВ'ЯЗКІНА
(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Робоча програма освітнього компонента «Психологічна діагностика та оцінка» розроблена на основі методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми освітнього компонента, затвердженої Вченою Радою Київського інституту сучасної психології та психотерапії від 22 лютого 2024 року, протокол №7.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робочу програму освітнього компонента «Психологічна діагностика та оцінка» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Психологія забезпечення ментального здоров'я» другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності С4 Психологія.

Статус освітнього компонента – обов'язковий.

Обсяг освітнього компонента – 3.5 кредитів ECTS.

Семестровий контроль – екзамен

Мета, завдання освітнього компонента.

Метою освітнього компонента є: формування наукових уявлень про особливості застосування психодіагностичних знань в різних галузях, а також компетенції та ризиків при проведенні психодіагностичного обстеження в світлі сучасних практик..

Завданнями освітнього компонента є: засвоєння знань щодо предмету та методу психодіагностики, її актуального кола досліджень, місця в системі суміжних дисциплін; вивчення основних груп тестів, розуміння характеристик ефективних тестів; набуття знань з питань діагностики інтелекту й особистісних властивостей у межах основних діагностичних підходів; розуміння етичних принципів в психодіагностичній діяльності.

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітнього компонента

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК1	Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у сфері клінічної психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності	
ЗК 1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 2	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК 3	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 4	Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 6	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК 8	Здатність розробляти та управляти проектами.

Фахові компетентності	
СК 1	Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.
СК2	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.
СК3	Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.
СК4	Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
СК7	Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
СК 8	Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
СК 9	Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітнього компоненту

Код	Програмні результати
ПР1	Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.
ПР2	Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.
ПР3	Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.
ПР4	Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.
ПР7	Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.
ПР8	Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.
ПР9	Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.
ПР11	Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

2. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Структура освітнього компоненту

№ теми	Назва розділів і тем	Кількість годин					
		Всього	Аудит.	у тому числі			С.р.
				Лекції	Прак.	Практ. конт	
1	Тема 1. Історико-методологічні проблеми психодіагностики	43	16	9	5	2	27
2	Тема 2. Психодіагностика як практична діяльність	62	12	5	5	2	50
Всього годин		105	28	14	10	4	77

Зміст освітнього компонента
ТЕМА І: ІСТОРИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ПСИХОДІАГНОСТИКИ

Лекція 1. Вступ. Психологічна діагностика та оцінка: теорія та практика. Предмет психодіагностики як наукового знання. Структура, завдання та стан сучасної психодіагностики: предмет, об'єкт, мета та завдання. Взаємодія діагноста і досліджуваного. Психометрика та практичні сфери застосування психологічного знання. Практична психодіагностика. Зв'язок психодіагностики з іншими науками. Література [1-15].

Лекція 2. Історія становлення психодіагностики: виклики часу та сучасні тенденції. Психологічний резилієнс може визначатись як здатність індивіда протистояти і адаптуватися до несприятливих та травматичних подій. Виникнення і етапи розвитку психодіагностики. Тенденції становлення сучасних напрямів у психодіагностиці. Критика тестів. Розвиток вітчизняної психодіагностики. Допсихологічні тести. Теорії розвитку тестів. Психологічний тест як об'єктивне вимірювання. Література [1-15].

Лекція 3-4. Процес психодіагностичного дослідження. Загальна характеристика психодіагностичного процесу. Діагностичні ознаки. Діагностичні категорії. Основні етапи психодіагностичного процесу. Психодіагностичні помилки. Інтеграція даних. Психологічний діагноз. Підготовка психологічного висновку. Зворотній зв'язок. Література [1-15].

Перелік засобів практичного опрацювання матеріалу та їх оцінки у процесі освоєння теми

Вид завдання/оціночний засіб для поточного контролю	Бали
<p>Тест поточного контролю (розташований на платформі moodle): тест, спрямований на перевірку знання проблематики психологічної діагностики; основних понять, теорій та закономірностей, що складають категоріальний апарат психодіагностики.</p> <p><i>Тестове завдання включає десять тестових запитань, відповідно до яких здобувач можете отримати по одному балу за кожну правильну відповідь. Максимальна оцінка за виконання тестового завдання – 10 балів.</i></p>	10
<p>Індивідуальна навчально-практична робота: спрямована на набуття навичок до самостійної дослідної роботи по тематиці курсу; сприяє закріпленню теоретичного матеріалу з психодіагностики та науково-творчим розвідкам з вмінням надавати аналіз з зазначеної проблематики.</p> <p><i>Робота складається з двох частин та оформлюється одним файлом ворд.</i></p> <p><i>1.Знайти будь які три публікації (опублікованих після 2019 року) за тематикою теми1 та надати анотації до них. Для виконання огляду публікацій здобувач має знайти мінімум 3 джерела за</i></p>	20

<p><i>тематикою курсу та підготувати за результатами їх вивчення короткі анотації. Для виконання завдання можуть бути використані лише статті, що були опубліковані у 2019-2025 рр. Допускається використання україномовних і англomовних публікацій (також можливі публікації іншими іноземними мовами) наукового і професійного характеру. До роботи слід додати посилання на джерела.</i></p> <p><i>2. Зробити презентацію на 6-8 слайдів, яка буде присвячена будь якому вченому, який найбільше зацікавив здобувача та, на його думку, зробив вагомий внесок у розвиток психодіагностики та психологічної оцінки.</i></p> <p>Загальна максимальна оцінка за виконану індивідуальну навчально-практичну роботу складає 20 балів.</p> <p>Максимальна кількість балів зменшується за неякісне викладення результатів виконаної роботи. Загальна оцінка виставляється шляхом зменшення максимальної оцінки на відповідну кількість балів за помилки теоретичного чи практичного характеру, або невірні аналітичні висновки.</p> <p>20 балів: надано повну, точну та добре аргументовану відповідь на поставлені питання. Продемонстровано глибоке розуміння матеріалу та вміння його аналізувати.</p> <p>15 балів: відповіді є правильними по суті, але містять незначні неточності, є неповними або недостатньо аргументованими.</p> <p>10 балів: відповіді є неповними, містять значні неточності</p> <p>5 балів: відповіді є неповними, містять значні неточності, є недостатньо аргументованими</p> <p>0 балів: виконані завдання відсутні, або є невірними та не відповідають суті завдання.</p>	
<p>Контактне практичне заняття. Спрямоване на обговорення важливих проблем практичного спрямування та набуття відповідних навичок по тематиці курсу. Проводяться у форматі групового обговорення та дискусії</p> <p>Тема: Процес психодіагностичного дослідження.</p> <p>Під час заняття будуть обговорені особливості, ризики, помилки, які виникають під час психодіагностичного процесу</p>	<p>Не оцінюється</p>
<p>Самостійна робота. Спрямована на самостійне опрацювання та закріплення теоретичного матеріалу по тематиці курсу</p> <p>Завдання для самостійної роботи із зазначеної теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Скласти конспект за тематичним планом з використанням теоретичного матеріалу лекцій, презентацій, рекомендованих джерел, самостійно визначених додаткових матеріалів. 2.Опрацювати теоретичний матеріал для підготовки до практичних контактних занять та складання контрольного тесту. 3.Систематизувати теоретичний матеріал для підготовки навчально-практичної роботи. 4.Підготовка до складання екзамену шляхом опрацювання питань зазначеної теми. 	<p>Не оцінюється</p>

ТЕМА 2. ПСИХОДІАГНОСТИКА ЯК ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Лекція 5-6. Метод тестів. Психометричні властивості тестів. Психологічний тест як об'єктивне вимірювання. Суб'єктивні, об'єктивні та проєктивні тести. Норми тесту. Психометричні вимоги до методики: репрезентативність, надійність, валідність, достовірність. Література [1-15].

Лекція 7. Етичні стандарти щодо психологічної оцінки. Дотримання етичних норм психодіагностики. Література [1-15].

Перелік засобів практичного опрацювання матеріалу та їх оцінки у процесі освоєння теми

Вид завдання/оціночний засіб для поточного контролю	Бали
<p>Тест поточного контролю (розташований на платформі moodle): тест, спрямований на перевірку знання проблематики психологічної діагностики; основних понять, теорій та закономірностей, що складають категоріальний апарат психодіагностики.</p> <p><i>Тестове завдання включає десять тестових запитань, відповідно до яких здобувач можете отримати по одному балу за кожну правильну відповідь. Максимальна оцінка за виконання тестового завдання – 10 балів.</i></p>	10
<p>Індивідуальна навчально-практична робота: спрямована на набуття навичок до самостійної дослідної роботи по тематиці курсу; сприяє закріпленню теоретичного матеріалу з психодіагностики та науково-творчим розвідкам з вмінням надавати аналіз з зазначеної проблематики.</p> <p><i>Робота складається з двох частин та оформлюється одним файлом ворд.</i></p> <p><i>1. Зробити реферат, який буде присвячений будь якому вченому, який найбільше зацікавив здобувача та, на його думку, зробив вагомий внесок у розвиток психодіагностики та психологічної оцінки.</i></p> <p><i>Письмово-аналітична робота.</i></p> <p><i>Провести будь яких 1-2 тести та написати есе, в якому надати інтерпретацію отриманих результатів та зробити аналіз, в якому відповісти на питання: Чому я обрав цю методику? З якими труднощами я стикнувся? Як я зрозумів, які є ризики при проведенні тестів тощо.</i></p> <p><i>Орієнтовний обсяг – 2-3 сторінки друкованого тексту (формат А4, шрифт 14, інтервал 1,5).</i></p> <p><i>Стандарти для підготовки письмової роботи: кегель – 14pt; міжрядковий інтервал – 1,5; шрифт Times New Roman; абзацний відступ – 1,25см, поля – верхнє/нижнє – 2см, ліворуч – 3см, праворуч – 1, зниження 5см.</i></p>	20

<p>Загальна максимальна оцінка за виконану індивідуальну навчально-практичну роботу складає 20 балів.</p> <p>Максимальна кількість балів зменшується за неякісне викладення результатів виконаної роботи. Загальна оцінка виставляється шляхом зменшення максимальної оцінки на відповідну кількість балів за помилки теоретичного чи практичного характеру, або невірні аналітичні висновки.</p> <p>20 балів: надано повну, точну та добре аргументовану відповідь на поставлені питання. Продемонстровано глибоке розуміння матеріалу та вміння його аналізувати.</p> <p>15 балів: відповіді є правильними по суті, але містять незначні неточності, є неповними або недостатньо аргументованими.</p> <p>10 балів: відповіді є неповними, містять значні неточності</p> <p>5 балів: відповіді є неповними, містять значні неточності, є недостатньо аргументованими</p> <p>0 балів: виконані завдання відсутні, або є невірними та не відповідають суті завдання.</p>	
<p>Контактне практичне заняття. Спрямоване на обговорення важливих проблем практичного спрямування та набуття відповідних навичок по тематиці курсу. Проводяться у форматі групового обговорення та дискусії</p> <p>Тема заняття: Практичні питання психодіагностики</p> <p>Підготуватись до обговорення питань, щодо особливостей контексту психологічної оцінки та проблеми інтеграції даних</p>	<p>Не оцінюється</p>
<p>Самостійна робота. Спрямована на самостійне опрацювання та закріплення теоретичного матеріалу по тематиці курсу</p> <p>Завдання для самостійної роботи із зазначеної теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Скласти конспект за тематичним планом з використанням теоретичного матеріалу лекцій, презентацій, рекомендованих джерел, самостійно визначених додаткових матеріалів. 2.Опрацювати теоретичний матеріал для підготовки до практичних контактних занять та складання контрольного тесту. 3.Систематизувати теоретичний матеріал для підготовки навчально-практичної роботи. 4.Підготовка до складання екзамену шляхом опрацювання питань зазначеної теми. 	<p>Не оцінюється</p>

3. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби та обладнання: екранні (платформа moodle, електронні презентації), комп'ютерні (комп'ютери, планшети, освітні платформи, електронні бібліотеки).

Програмне забезпечення: системне ПЗ (Операційні системи, драйвери), керування курсами (Zoom).

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Курс буде викладений у формі лекцій (14 год.), практичних (10 год.) та практичних контактних занять (4 год.), організації самостійної роботи студентів (77 год.).

Під час викладання дисципліни використовуються наступні методи навчання: словесні (лекція, пояснення), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні (аналіз кейсів, виконання індивідуальних практичних завдань).

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання освітнього компоненту є:

Контрольний тест: спрямований на перевірку знання проблематики розладів психічної діяльності; основних понять, теорій та закономірностей, що складають категоріальний апарат патопсихології

Індивідуальна навчально-практична робота: спрямована на набуття навичок до самостійної дослідної роботи по тематиці курсу; сприяє закріпленню теоретичного матеріалу з психодіагностики та психологічної оцінки та науково-творчим розвідкам з вмінням надавати аналіз з зазначеної проблематики.

Практичні контактні: спрямовані на обговорення важливих проблем практичного спрямування та набуття відповідних навичок по тематиці курсу. Проводяться у форматі групового обговорення та дискусії

Самостійна робота: спрямована на самостійне опрацювання та закріплення теоретичного матеріалу по тематиці курсу.

Форма підсумкового семестрового контролю:

Екзамен проводиться в тестовому форматі.

Умова допуску до тесту: в підсумку мінімум 34 бали.

Тест містить 40 питань, кожна вірна відповідь - 1 бал.

На виконання тесту відведена 1 спроба та 60хв.

Максимальна сума балів за тест - 40 балів.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Кількість балів	Максимальна кількість балів (сумарна)
Виконання умов академічної дисципліни	60	60
Екзамен	40	40
		100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Для оцінювання результатів навчання застосовується 100-бальна шкала оцінювання.

Сума балів	Оцінка ECTS	Національна оцінка	
		Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)	
74-81	C	Добре (в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок)	
64-73	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)	
60-63	E	Задовільно (задовольняє мінімальні критерії)	
35-59	FX	Незадовільно (із можливістю повторного складання)	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (із обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	

6. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Психодіагностика як наука.
2. Історія становлення психодіагностики
3. Психологічна оцінка.
4. Психометрія: визначення та задачі
5. Вимірювання індивідуально-психологічних особливостей
6. Характеристики ефективних тестів: надійність, валідність, достовірність, адаптація
7. Шкали достовірності
8. Шкала брехні
9. Види валідності
10. Види надійності
11. Стандартизація тесту
12. Психологічний тест
13. Психодіагностичний процес
14. Етапи психодіагностичного процесу
15. Інтеграція даних
16. Ризики в психодіагностиці
17. Помилки в психодіагностиці
18. Об'єктивний підхід
19. Суб'єктивний підхід
20. Проективний підхід
21. Види тестів

22. Тести інтелекту
23. Концепції генерального фактору в розумінні структури інтелекту
24. Множинні теорії інтелекту
25. Етичні стандарти в психодіагностиці

7. ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ДЖЕРЕЛ, РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЛЯ ОСВОЄННЯ КУРСУ:

1. Булах І.Є., Мруга М.Р. Створюємо якісний тест: Навчальний посібник. – К.: Майстер-клас. – 2006.
2. Галян І.М. Психодіагностика: Навчальний посібник. Київ: «Академвидав», 2009. 464 с.
3. Литвиненко І.С., Прасол Д.В. Проективні малюнкові методики: Методичний посібник. Миколаїв: Вид-во «Арнекс», 2015. 160 с.
4. Психологу для роботи. Діагностичні методики: Збірник. Укладачі М.В. Лемак, В.Ю. Петрище. Ужгород: Видавництво Олександри Гаркуші, 2012. 616 с.
5. Сприяння підвищенню життєстійкості фахівців соціономічних професій : методичні рекомендації. За ред. О.М. Кокуна. Львів: Видавець Вікторія Кундельська, 2021. 84 с.
6. Терлецька Л.Г. Основи психодіагностики. Навчальний посібник. Київ: Главник, 2006. 144 с.
7. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник. Харків: НТУ «ХП», 2018. 246
8. Долинська Л. В., Мельничук О. Б., Ісаєвич С. І. Основи психодіагностики. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2002.
9. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: «Ника-Центр» – 2009. – 399 с.
10. Лемак М.В., Петрище Ю.В. Психологу для роботи: діагностичні методики. Методичне видання. – Ужгород, Видавництво А. Гаркуші. – 2012. – 616 с.
11. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2009.
12. Практикум з психодіагностики / Укл.: О.О. Музика, В.М. Остринька, В.В. Остринський. – 2-ге вид., випр. і допов. – Житомир, 2000.
13. Скребець В. О. Основи психодіагностики: Навчальний посібник для вузів. – К.: Слово, 2003.
14. Становлення сучасної парадигми психологічної діагностики когнітивного розвитку учнів : монографія / [С.А. Гончаренко, Л.О. Кондратенко та ін.] ;

за ред. С.А.Гончаренко, Л.О.Кондратенко. – Кіровоград : Імекс – ЛТД, 2012 – 208 с.

- 15.Щербакова І.М. Психодіагностика професійного самовизначення особистості: Навчально-методичний посібник. – Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2012. – 324 с.